

Salgótarján és Vidéke.

Szépirodalmi és közgazdasági hetilap. — A Polgári Kör hivatalos lapja.

Előfizetési ár:

Egész évre	10.—
Fél évre	5.—
Negyed évre	2.50
Egyes szám ára 30 fill.	

Felolvasó szerkesztő:

Dr. CZIGLER JAKAB

Minden a lap szellemi részét illető közlemény a „Salgótarján és Vidéke” szerkesztőségéhez, az előfizetéseket és hirdetéseket Mohar Endre polgári iskolai tanárhoz vagy a Boros nyomdába intézendők.

Virradat.

Nehogy érdekkapcsolatot keressen valaki e sorok között, előre is kijelentem, hogy nem vagyok a Polgári Kör tagja. Tehát nem állhat be az a körülmény, mely szükségszerűen is cikkem tárgyilagossága ellen bizonyítana. Szóval semmi kötelet nem fűz a fent nevezett körhöz és a legkisebb feszélyezés nélkül is elmondhatom róla azt, ami a szívem nyomja.

Azzal kezdem, hogy egyenesen bámulatba ejtő az az ideális küzdelem amit a sajnálatosan tapasztalt tarjáni nemtörődöttséggel szemben ez a nemeslelkű csapat kifejt. Soha város polgársága között nem találtam ennyi kitartó energiát, mint amennyit elárul e kör tagjainak csodálatosan szívós önbizalma. Hogy e a helyi közérdeknek ilyen életre-halálra elszánt katonái legyenek, az akárki mit beszél nem mindennapi dolog. Annál inkább érthetetlen az az untalan gáncs, mely a kör működése ellen bizonyos oldalokról felmerül. Furcsa, hogy a közvélemény ugyanaz a része emel védat, mint maga se akar mást, mint a tarjáni állapotok tarthatatlanságának beszüntetését. Majdnem olyan különös ez, hogy hasonlattal éljünk, mintha a jobb kéz ráítne a balra. Testvér, testvér ellen.

Az, hogy a Polgári Kör tevékenysége nem áll egyenes arányban a végzett eredménnyel, nem az ő hibájok.

Merem állítani, hogy ha más, közügyét szívén-viselőbb város polgársága között ütné fel a fejét egy a Polgári Körhöz hasonló mozgalom, úgy annak már régen fogantatja volna. Ott, hol nem tátott szájjal várják a sült galambot, sokkal több sikerre vezetne az a példátlan buzgalom, amit e körnél a legnagyobb pessimista is köteles konstatálni.

Sötét éjszakában botorkál még a tarjáni polgárság jó nagy része. A Polgári Kör próbálja ugyan felhozni a napot közéletünk horizontjára, de sokan olyanok még, mint a baglyok. Bántja szemüket a fény.

Pedig virrad. Égő színek ragyognak a láthatáron és kell, hogy minden érző polgárt elöntsen az öbrédés gyönyörű öntudata.

Különösen most, hogy a Polgári Körnek új helyisége lett, hiszünk hogy ezt a hajnalhasadást, minden egyes polgár magáévá teszi.

És most már a körnek azon kell igyekeznie, hogy bizonyos tetszetős dolgokkal minél erősebben láncolja magához hiveit és hogy azt az együttérzést, amit eddig is feltaláltak magok között, eleve-nebbé tegyék.

Mily előnyösen szolgálná is a célt a könyvtár, ami a Polgári Kör tulajdona volna. Ez már csak azért is kívánatos, mivel a községnek magának az Iparos Otthon könyvtárán kívül egyéb bibliothekája nincs.

Azután meg az is milyen vonzóerőt gyakorolna, ha a kör kéthetenként, esetleg hónaponként „felolvasásokat” tartana, amelyeken a közügyhöz értők felolvassák a saját munkáikat. Ilyen alkalomra a nem tagokat is meg lehetne hívni, hogy ezáltal elősegítsék azt a közügyi centralizációt amire a körnek okvetlen törekednie kell, ha azt akarja, hogy az összes polgárság osztozzék nemes intencióiban.

Az ilyen külsőségek aztán megteremtik azt a kapcsolatot, ami az eddig még idegenkedő polgárságot a körhöz édesíti és aztán elválaszthatatlanul a szívéhez is fűzi. Mostani helyisége nagyon alkalmas a felolvasó estélyek tartására és csak önmagának tisztítja az utat, ha ezt a kérdést minél előbb napirendre tűzi.

E. M.

Városunk és a színészet . . .

Két évi távolmaradás után megint felszínre jönnék a színészek.

Új társulat. Telve lelkes önbizalommal, duzzadó reménységgel.

Hivatásuk az a hálátlan, de nemes törekvés: megazertetni városunkkal a színészetet; meghódítani Salgótarjánt a közművelődés eme legfontosabb tényezőjének szerető ápolására.

Minden színpad egy-egy vára, temploma a magyar kultúrának. Azt támogatva: ar-

Ormai: S maga hiszi ezt.

Maca: Istenem hát mit csináljak? Magának tényleg nincs olyan foglalkozása, amiből meg lehetne élni. De én még csak gondolni se szeretek erre.

Ormai: Maca én jövőre Pestre kerülök. Az egyik lapban már megjelentek a terveim. Majd megmutatom. Nagyon előkelő lap. A szerkesztője ép a napokban irt, hogy mibelyt üresedés lesz a redakciónál, azonnal bejuttat.

Maca: Igazán? És az jó állás?

Ormai: Meghízzem. Háromszor akkora fixumom lesz, mint a papájának. Azután a műveimtől járó tantiéme. Palotám lesz az Andrássy uton. És akár versenyistállót is tarthatok.

Maca: De akkor már maga nem fog gondolni rám.

Ormai: Ne higgye Maca. Az lesz az első dolgom, hogy megkérjem a kezét. Pestiek leszünk. Nagy szalonot viszünk. Közéleti nebuliások fognak megfordulni nálunk. Aztán a papát nyugdíjaztatjuk és ő is feljön a malmával.

Maca: Milyen jó lesz.

Ormai: Hála istennek, hogy most már nem bosszant az a verki.

Maca: Ez a szél. Hogy zúg. Hallja? Fázom.

Ugy öt év után. A pesti „Royal” nagyterme. Oriási publikum. Az előadó virtuos

TÁRCZA.

Op. 47.

— DIMI. —

Ketten szerepelnek ebben a kis történetben. Ormai, a „Felvidéki Szemle” fiatal munkatársa, aki Mai álnévvel nem csak egy érdeklődését vonta magára a vidéki város betűismerő közönségének. Ez az egyik. A másik egy romantikára hajló, végtelenül bájos teremtsé, a Maca, aki most lesz tizenhét éves és az apja a kilencedik fizetését osztályba van beosztva. Ez utóbbi körülmény azonban Ormaít teljesen érintetlenül hagyja és csak a történet befejezésének könnyebb megértéséül említettük meg. Ormai szőke, Maca pedig barna. A színhely egyelőre a kis város adaterre. Vasárnap. Kora ősz, késő délután. Levelek hullanak és csipős szél kerékedik a város felől. Nem éppen a stilszerűség kedvéért valahonnan egy hasznavehetetlen verki küldi botorkáló accordjait a löca elé, ahol Ormai és a Maca ül.

Maca: Tessék?

Ormai: Azt mondom, hogy ez a verki engem önkre tesz. Azaz teljesen élyezhetőlenné teszi azt a hangulatot amit felkeltett bennem a maga kedves társasága.

Maca: A Bobberceget-játása. Milyen régi.

Ormai: Oda se hallgasson Maca. Valami Chopin-ballada kellene ide. Isteniek azok a balladák Maca. Amikor halom mintha illat csapná meg a lelkemet. Szinte megelevenednek a hangok. Szinte élnék. Mind megannyi vágy, fiatalos nekibuzdulás, mely táncol, tobzódik örömeiben, majd dacosan, acélos öklökkel egymásnak áll, sühint, vág, tipor, aztán a másik pillanatban összecsokolódnak . . . Ismeri Chopint?

Maca: Tudja isten, még nem bírom megérteni. Olyan mintha homályos övegon néznék át.

Ormai: Maca a maga őszintesége meg a Chopin balladáknál is elragadóbb. Általában maga igazán olyan mint egy édes kis zene. Valami végtelenül finom, soha el nem dalolt melódia a tekintete . . . borzalmas ez a verki.

Maca: Már én sem hallgatom. Különben is menjünk. Későn van. Kikapok. Istenem, ha megtudnák, hogy én magával vagyok. Az apám biztosan goromba volna. Multkor is összeszidott.

Ormai: Szegény Maca. Igazán nem értem az apját.

Maca: Ő olyan. Azt mondja, hogy még gyerek vagyok és inkább a bábujmat keressem elő. Aztán meg hogy maga szegény. A mama is bajtogatja, hogy maga nem partió nékem.

Hírek.

Klapancták.

Szerwyn dolog megtörtintie
Szombat este bizony nálunk
Amulástól his hija sah.
Hogy nem eset le azúlnak.
A „Polgári Kör” új otthonának
Meg volt a felavatalása,
Zössa is gyúlt ottan szípen
Tarjánának fíbb polgársága.
As szelyok úr nagyon szípen
Lávezzelle a sok vendég,
S raadásul mondta nikunh
Zegy igen szép lelkes beszéd.
Mikor én meghallottam aza
Szíp is lelkes beszédet,
As zeremtul majd kiugrott
Hasamból az enyim lélek.
Elkezdte a szíveim is
A nyomromban derembesni,
Zalig tudtam hi decivel,
Zöset kicsit megfiketni.
A mint szelyok úr befejezte
Azt a szíp megnyitó beszédet,
Alig hogy az „üljen”-t bevárta.
Í is mindjárt kerülészel.
Hogy a tebbi min szaragoza
S kezét fog mindenkivel szípen,
S a hogy ip egy asztalhoz ír
Akkor adnak „kontrát” ípen.
As szelyok úr nagy megjíjedt
Ezeknek a hallatára,
Nikem pedig kezdet inognyi
Zíjedésigüli kezét, lába.
As szelyok úr is akarja
A jálébot vigig misni.
S fáradáson zakarja leilni
A mellette líbó szikre.
Le sem gugóll, már is csorgis
Zerog az úveg is pohár
Kártyát mindenki zelesapja
Is a bor után kap hamar . . .
As szelyok úr nagyot nevet
Mert í est jól látta,
De a viccek kedvéért
I est megpróbálta!
Teheasztal is van ottan
Szép finyes is nagyon jó,
Ha a zember kuzni akar
Nem muszaj úgy — mint a ló.
Hát a mi mig ok meg volt
Nem is lehet ki mondani,
Hanem a mit in mondok
Zasztat el lehet fogadni!
Hogy mes már a polgárság is
Bátran hozza látkat,
S a kervek új lagokat
Bászszeret is líferálhat!

KUBACSKA.

Műkedvelői előadás. Hosszu szünet után végre megkezdődtek a mulatságok. Vasárnap, folyó hó 15-én tartotta községünk alakulófélben levő műkedvelő egyesülete 6. műkedvelői színelőadását, szép számú közönség jelenlétében. Kazaliczkyknak „A harang” c. színműve került előadásra. Ezen választásért feltétlenül dicséret illeti a rendezőket, mivel alkalmat adott a közönségnek hogy egy tartalmas, gondolatokban gazdag s mind e mellett műkedvelők által is szépen előadható színművel megismerkedjék. Sok jelenete igen nagy hatással volt a közönségre. A darab meséjét természetesen itt nem mondhatom el, de ajánlom azoknak kik még nem ismerik, hogy alkalom adtán nézzék meg. Az előadás különösen az 1. és a 2.

felvonás igazán szépen sikerült. A szerzők, kiknek legnagyobb részét már előbbi szerepléseikből ismerjük s akiket talán felesleges dicsérni ez alkalommal önmagukat mutták felül. Az új műkedvelők közül különösen kettő tűnt ki Kivovita, Margitka és Lipták Gyula kikben elsőrendű erőket nyert műkedvelő egyesületünk. Az előadást tánc követte, melyet példás rendben tapintatos előzékenységgel jókedvűen járt ifjuságunk. Idestova egy esztendeje figyeljük ezen egyesületet, mely mindeddig bizony igen kevés figyelembe részesült. Előadásairól intelligenciánk tudomást se vesz, pedig ki meri tagadni, hogy ez nagyon jó hatással lenne, mind a közönségre, melyet példájával rátanítaná az igazi színmű élvezetre s hatással lenne az előadókra kikben az ambíció fokozná. De hát ezt is értem. Az első előadások, melyekben az intelligencia is részt vett gyöngék voltak, az egyesület intencióit nem ismerjük, egy év óta van alakulófélben; mindez talán érthetővé teszi az intelligencia idegenkedését. Mi azonban a legjobb indulattal fogadjuk műkedvelőink igyekezetét, kiknek haladásáról épen a legközelebbi előadás tanuskodott legjobban. Azt meg sejtjük, hogy ezen hosszú alakulással az egyesület érdemes elnöke magasabb célokat szolgál s így feltétlenül hasznára lesz az egyesületnek. Azt azonban engedje meg elnök úr, hogy velünk sokkal hamarabb éri el nemes céljait, mint nélkülünk. Miért is kérjük önt ismeretesse terveit közönségünkkel, mely hisszük, örömmel fog ségédkezet nyújtani nehéz, fáradságos munkájához.

Zeneestély. A bányatársulati zenekar folyó évi november hó 21-én a bányatelepi kaszinó nagy termében Cecilia napjának megünneplése alkalmából táncal egybekötött zeneestélyt rendez. A hangverseny kezdete 8 órakor. A darabok előadása közben az ajtók zárva maradnak. Műsor: 1. „Egmont” nyitány. Beethoven. 2. „Scene de Ballet” hegedű solo Beriot, zenekar kísérettel, előadja Köhler János. 3. Spanyol táncok, Moszkovszki. a) 2-ik számú g-moll, b) 5-ik számú d-dúr. 4. Nagy egyveleg, a „Hugonották” című operából. Meierbeer. Hangverseny után tánc.

Kántorválasztás. Nevezetes napja a f. hó 18-ik szerdai nap, a r. k. egyház híveinek. E napon választják meg az egyház kántorát, mely állás Kalmár Illés távozásával eddig üresedésben volt. Hogy sok a pályázó ezen állásra, magától értetődik. Hiszük azt, hogy a választás a legmáltóbbra esik, az egyház jó kántort kap s Kalmár Illés helyébe méltó utódot kapunk.

Öngyilkos szélhámós. Czeredről kaptuk az alábbi aláírást: Márkus N. ceredi földbirtokos házában szeptember elseje óta mint nevelő volt alkalmazva Dr. Gelléri M. Miklós ügyvédjelölt. A fiatal ember nemcsak a család gyermekeit tanította, hanem több ottani izraelita család gyermekeit is. F. hó 11-én d. e. mikor a gyermekek iskolába mentek, ott találták a gerondán felakasztva tanítójukat.

A hátrahagyott levelekből kitűnt, hogy az illető nem ügyvédjelölt, de szembetűnő és betörésért körözött szélhámós Hartmann Elek 33 éves. Találtak több német levelet külföldi egyénekhez címezve, melyekben Hartmann figyelmezteti az illetőket, hogy a veszély körmükre ég, szorgozzenek pénzt s megnékeljenek. Hartmann is a teleplezés előtt menekült a halálba, mert előtte való nap a jegyző felszólította, hogy személyazonossága

bizonyítása céljából jelentkezzen rögtön Salgótarjában a Wozolgabírdnál. Hartmann egyenlő Cereden való tartózkodása alatt többektől akart pénzt kicsalni, oly módon, hogy különféle állásokat ígért nekik, sőt e célból az illetőknek több helyről leveleket is mutatott, melyben az állást kilátásba helyezik. Az ottani postamesternek azonban észrevette, hogy a jelölt úr önmagának ír leveleket s ezért szólította fel személyazonossága bizonyítására. A teleplezésről való félelem kergette aztán Hartmannat a halálba.

Téli. November közepén vagyunk és olyan hideg van, akár csak már december végén velünk. Ki is használják nebulóink ezt a fagyos időt, csúszkálnak a síma jégen, hogy csak úgy piroslik az arcuk. Ha az időjárás nem fordul enyhébbre, nemcsak a megnyílik az acélgyári jégpálya is s a jég-sport kedvelőknek nem kell félniük, hogy korcsolyázó jegyüket amugy becsúszotlan ki nem használhatják.

Tűz. Wohl Lipót tati földbirtokos potyporosi pusztáján hatalmas tűz pusztított a múlt hét szombatján. A pusztán levő óriási takarmány készlet áldozata lett a pusztító vésznek s bár biztosítva is volt a kárnak csak minimális csokély része tért meg.

Követendő példa. Weisz Sámuel lösonczi lakos és kelenyei (Hont m.) földbirtokos a napokban megtekintette kelenyei birtokát. Ezen alkalommal minden egyes családjának minden gyermeke számára fejeként 20 koronát adományozott, hogy ezen gyermekeiket téli ruhával lássák el. A családokban nagy örömet okozott annak a jószívűsége. Így kell megoldani a szociális kérdést!

Járvány. A vörhenyjárvány most sem szűnt meg egészen. Az elmúlt héten is több megbetegedés fordult elő, talán a száraz hideg idő végleg kipusztítja már a hosszán tartó járványt.

Merénylét a karancssági csendőr járőr ellen. Csaknem hivatásának áldozata lett a karancssági csendőrről által kiküldött két altisztből álló csendőrrőjrat f. hó 8-án az esteli órákban. Pilly közég Eudratlva felé eső völésze egy domb mögöl ismeretlen tettes, — valószínűleg boszorkából, — közvetlen egymás után mindkét csendőrt lelőtte és hogy bele nem hálnak sebelikbe, csupán annak tulajdonítható, hogy a gaz merénylő által használt nyulserdek erejét a vastag posztóruha és köpönyeg némileg felfogta. Így is súlyos azonban mindkettő sérülése, melyek gyógyítása végett a bgyarmati kórház sebészeti osztályába hozták őket. A merénylőt nyomozták, a nyomozást az e célra kiküldött Nemessányi Lajos m. kir. csendőrfőhadnagy vezeti.

A Nógrádvármegyei Tanítóegyesület. választmányja f. hó 25-én délután 3/4 órakor Salgótarjában a Bányatelepi iskola helyiségében ülést tart. Tárgy: 1. Elnöki jelentés. 2. A közgyűlés óta beérkezett ügyek előterjesztése. 3. Az „Internátus” építés ügye. 4. Egyéb egyesületi ügyek. 5. Indítványok.

Elfogott garázdálkodó. Pádár István tati legény, nagy legény otthon a falujában, bozzeg mikor a csendőr szarony előtt lépked kezes bárány lesz ő kelme is. A hatvani kir. járásbírósg több rendbeli vagyonrengálásért idézte meg tárgyalásra, amelyre nem jelent meg, minek következtében kiadták ellene az elfogatási parancsot. Így került a híres dekádozó legény a pártói csendőrök kezébe, akik a múlt hét folyamán erőszakkal betesékeltek a tárgyalásra.

Szédelgés a jótékonyág nevében.
Az országot keresztül-kassal járják a József kir. Herceg Sanatorium nevében egy kis kék 60 filléres füzettel, mely „Védekezés a tüdővész ellen” címet viseli. A füzetet Rákocsabán nyomatták. Semmi oka sincs a jelzett címet viselni, mert a füzetében a védekezésről egy árva szó sincs. De még kevesebb oka van bárkinek az egyesület nevében azt terjeszteni, mert ezzel az egyesület senkit meg nem bízott. Nevével illetéktelenül visszaélnék. Kérünk mindenkit, hogy a füzet terjesztőt adják át a hatóságoknak.

Szerkesztői Üzenetek.

N. J. Miért hallgatsz? Már olyan régen nem kaptunk semmit. Remélem mielőbb lesz szerencsénk.

Posta. Ugyan ne okoskodjék, mit gondol, ha ezt a versét szíve választotta elolvasná, rögtön fölmondaná a barátságot. Ezt pedig lelkemre nem veszem.

Alom kerül. Önt kerüli az alom, s én pompásan elaludtam tárcája olvasása mellett. Azt kérdeszi mit fizetünk egy tárcáért. Pénztárcát gondol, — mert az ön tárcájáért ugyan még a sajtos sem adna semmit.

Vidéki. Igenis, mint látja, lapunk már a Boros nyomdában készül. Ezentúl már nem lesznek panaszai a technikai hibák miatt.

Actlygári. Azt a verset nem Dimi írta, Dimi nem leány és jelezve volt, hogy azt a verset egy hölgy küldte be nekünk. Nevét el nem árulhatjuk.

KÖNYVKÖTÉSZETI

munkák
elegáns
kivitelben
készülnek

A BOROS NYOMA
könyvkötészetében.

Tisztíts csak
Globusz

efémfiszítító kivonat.

Egy jó házból való fiú
tanulóul felvétetik
a BOROS nyomdában.

Hirdetések felvételnek
a kiadóhivatalban.

HOCHHAUSER KÁROLY

butor raktára

épület és butor asztalos
SALGÓTARJÁN.

REKLAM

Bátorkodom a n. é. közönségnek becses tudomására adni hogy Breuer Fülöp 25 év óta fennálló **butor üzletét** átvettem és azt a mai kornak minden tekintetben megfelelően rendeztem be, úgy hogy a legkényesebb igényeket is kielégíthetem

Raktáron tartok saját készítményű Barock, Gót, Renaissance és Sesessió butorokból ebédlő, háló, előszoba és irodai berendezéseket nagy választékban, továbbá szőnyeg, szövet és bőrdíványokat, valamint réz és vasbutorokat, konyhaberendezéseket, sodrony ágybetéteket és matracokat.

A nálam bezerzett butorokért jótállást válllok és minden előforduló hibát díjmentesen javítok.

Azon reményben, hogy a n. é. vásárló közönség törekvésemet méltányolni fogja, előre is ígérem, hogy minden törekvésem az lesz, hogy szolid és pontos kiszolgálás által teljes bizalmukat megnyerjem.

Javítások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Teljes tisztelettel

Hochhauser Károly,
épület és butor asztalos.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68.

Által a legújabb árak mellett ajánlatosak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakaszalók, járgány-cséplőgépek, lőhars-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecskavágók, répavágók, kukoricamorzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytemes acél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

MELLER L. EGYED

Budapest, IX., Lónyai-utca 7. sz.

Telefon-Interurban 48-31.

Mielőtt személy-, jel-
zálog- vagy építési

kölcsön

iránti intézkedésh,
kérjen díjlanul
prospektust.